

Europese beleggers vrezen besmettingsgevaar Amerikaanse bankencrisis

Mathijs Rotteveel, Pieter Couwenbergh, Rutger Betlem

In de Verenigde Staten kwamen er maandag weer twee banken in ernstige problemen: Western Alliance en First Republic. In Europa ontstaat de vrees dat de crisis, net als in 2008, onze kant op komt.

Beleggers maken zich vooral zorgen over de waardedalingen van de obligatiebeleggingen van banken. Foto: Michael M. Santiago/Getty

In het kort

- Weer zijn er twee Amerikaanse banken in ernstige problemen gekomen.
 - De koersen van bank aandelen dalen ook in Europa omdat de angst voor besmetting groeit.
 - Bankiers en analisten hier menen dat het zo'n vaart niet zal lopen.
-

Terwijl de Amerikaanse autoriteiten hun uiterste best doen de bankencrisis in te kiem te smoren, klinken vanuit Europa geruststellende geluiden. Kenners achten de kans dat de crisis overslaat niet heel groot, zo blijkt uit gesprekken met tien bankiers, financiële consultants en analisten.

Wel maken zij zich zorgen over verliezen die Europese banken lijden op hun beleggingen in obligaties. Door de snel oplopende rentes worden die minder waard. Stresstests wijzen echter uit dat ze tegen een stootje kunnen, zegt toezichthouder DNB.

De vrees voor grote verliezen bij banken was maandag af te lezen aan de koersborden van de Europese beurzen. De index voor Europese financiële bedrijven zakte met bijna 6%. Ook op de beurs in Amsterdam waren het de banken en verzekeraars die het meest verloren. Aegon leverde 6,4% in, ASR 6,2%. Dit terwijl ING een daling liet zien van 5,8% en ABN Amro van 4,7%

Echt Amerikaans

De huidige problemen zouden echt Amerikaans zijn. Veel start-ups daar hebben, gestimuleerd door de lage of zelfs negatieve rente, miljoenen aangetrokken die ze eigenlijk niet nodig hebben en hebben dat geld geparkeerd bij een bank. Nu het investeringsklimaat verslechtert, halen ze het weer weg.

'Toen dat geld werd weggehaald had de bank een acuut liquiditeitsprobleem', zegt Hugo van Wijk van bureau Vallstein, dat bedrijven adviseert bij hun bankzaken. 'Fundamenteel is er niet veel aan de hand. Spaarders worden gecompenseerd. De obligatiehouders dragen de pijn. Het hele Amerikaanse bankwezen heeft \$23 bln uitstaan. In dat licht is de \$600 mrd aan niet-gerealiseerde verliezen, waarvan wordt gesproken in de VS, helemaal niks.'

Jorn Koch van kredietrisicoplatform Ub Technologies ziet al dagen onrust in de appgroepen waar hij in zit. 'Er is sprake van paniek in de Verenigde Staten. Heel veel start-ups halen hun geld weg bij kleine banken.' Die trend is al langer aan de gang. Het investeringsklimaat voor jonge bedrijven is het afgelopen jaar fors verslechterd. Start-ups teren in op hun reserves en halen hun spaargeld weg. Bij SVB was er afgelopen donderdag sprake van een heuse bankrun. Op één dag werd er €42 mrd weggetrokken en was de liquiditeitscrisis een feit.

Niet alleen het slechte investeringsklimaat speelt een rol. Nederlandse bankiers denken dat bij de SVB onvoldoende is ingespeeld op het feit dat de obligatieportefeuille fors in waarde is gedaald sinds de rentetarieven vanaf 2020 werden verhoogd. Bij een verkoop krijgen ze nog maar 60% van de waarde, plus een korting vanwege de gedwongen verkoop.

Nederlandse bankiers houden er rekening mee dat de bank het renterisico onvoldoende heeft afgedekt en daardoor in problemen is gekomen. 'Ze hebben gedaan alsof op hun deposito's normaal spaargeld staat dat heel lang op de rekening blijft en een dito belegging erbij gezocht met langlopende overheidsobligaties. Maar plots liquideren kost veel waarde', zegt een oud-bestuurder op voorwaarde van anonimiteit.

Dat de Federal Reserve direct een noodfonds opende om spaarders te compenseren ongeacht het schadebedrag en bereid is obligaties van banken als onderpand te nemen tegen nominale waarde, wijst erop dat toezichthouders vrezen voor een vertrouwenscrisis. Er moet worden voorkomen dat spaarders bij andere kleine banken voor de zekerheid hun geld weghalen.

Grotere buffers

Zeker sinds de kredietcrisis van 2008 zijn de regels voor het aanhouden van buffers flink aangescherpt. In de VS zijn de bankregels onder oud-president Donald Trump weer versoepeld. Zo vallen banken met bezittingen tot €250 mrd buiten het strengste toezicht. SVB heeft geen stresstest hoeven doen. Ook had de bank gedurende het grootste deel van 2022 geen risicodirecteur.

DNB laat weten herhaaldelijk gewezen te hebben op volatiliteit op de markten in een omgeving van verkrapping van financiële condities en stijgende rentes. 'We zien het risico ... Maar onze analyses laten ook zien dat onze banken goed gekapitaliseerd en weerbaar zijn.'

'Besmettingsgevaar gering'

Volgens DNB maken beleggers zich vooral zorgen over de waardedalingen van de obligatiebeleggingen van banken. 'Wij hebben eerder getest of Nederlandse banken grote schommelingen in de waarde van hun obligaties aankunnen, maar die stresstesten leverden slechts een geringe impact op.' Ook de Belgische autoriteiten zeggen dat het besmettingsgevaar gering is.

Het verval van SVB is een ongebruikelijk samenloop van omstandigheden, zegt Jon Peace, co-head of European banks research bij Credit Suisse. Toezichthouders hebben stevig ingegrepen na de laatste financiële crisis. De bankbalansen van Europese banken zijn robuust genoeg om de onrust in de Verenigde Staten te weerstaan, meent hij. De hevige koersreactie op de Europese beurzen ziet de analist als een tijdelijke schommeling. 'Dit heeft alle kenmerken van een overreactie.'

